

במידה ונהניתם מערכה זו,
נסו ערכות אחרות
המשתייכות לטווח מוצרי
עולם החי

Interplay on the Web!
To get all the latest information about
Interplay's range of products, visit
www.interplayuk.com

interplay

Interplay UK Limited
Meter House, Fieldhouse Lane, Marlow,
Buckinghamshire. SL7 1LW
Designed by Interplay UK Limited
Made in China

©2012 Interplay UK Limited
Manual written by Nick Baker
Product Code LW007 v1.0 2012
Please retain our address for future reference.

Nick Baker's

חקרו את עולמם
המופלא של
חלזונות בעזרת
חוקר הטבע
Nick Baker

תוכנן עבור
ילדים על ידי
מומחים
בתחום הטבע

SNAIL WORLD

הרכיבו בית חלזונות ידידותי וצפו
ישירות לתוך העולם המרתק שלהם!

www.interplayuk.com

אזהרה!

מיועד לילדים מעל גיל 5 בלבד.

לשימוש תחת השגחה של אדם מבוגר. קראו את ההוראות לפני השימוש. נהגו בהתאם להוראות ושמרו אותן אצלכם לעיון בעתיד. מוצר זה אינו מתאים לשימוש על ידי ילדים מתחת לגיל 36 חודשים היות שמוצר זה מעודד ילדים לאסוף פריטים קטנים שעשויים להוות סכנה לחנק. אין לעשות שימוש בזכוכית מגדלת על מנת להביט ישירות לשמש או למקורות תאורה בהירה אחרים היות שהדבר עלול לגרום נזק לעיניים שלכם.

זהירות!

חל איסור על יצירת מגע ישיר בין האבזרים הכלולים בערכה זו למוצרי מזון. הרחיקו חרקים וידיים מלוכלכות מהפה! שטפו ידיים לאחר השימוש בערכה זו או לאחר ביצוע פעילויות המתוארות בחוברת זו.

ילדים צעירים יזדקקו לעזרה ולסיוע של אדם מבוגר.

תוכנן עבור
ילדים על ידי
מומחים
בתחום הטבע

חקרו את עולמם המופלא של
חלזונות בעזרת חוקר הטבע
!Nick Baker

Nick Baker's

SNAIL WORLD

תכולת הערכה

- מיכל ריק ומכסה
- טפטפת
- פינצטה
- עדשת שטח
- מדריך הוראות

הציצו לתוך עולמם המופלא של החלזונות!

אודות ערכה זו!

ערכה זו מהווה מדריך מעשי לחוקרי טבע מתחילים ומכילה את הציוד לו אתם זקוקים על מנת לערוך תצפיות ולחקור את סגנון החיים של חלזונות ושל שבלולים. הערכה נועדה להיות מהנה ומספקת מידע לילדים בכל הגילאים. אולם, ילדים קטנים יזדקקו לסיוע של אדם מבוגר. ראשית כל, אני ממליץ לאסוף מספר חלזונות קטנים עליהם תוכלו להשגיח ובהם לצפות. הם אינם אמורים להיפגע אם שומרים אותם כמו חיות מחמד למשך מספר ימים ולאחר מכן משחררים אותם חזרה לטבע משם הגיעו. ברגע שתרכשו ניסיון, באפשרותכם להמשיך לשמור עליהם למשך פרק זמן ארוך יותר אם תרצו.

חלזונות ושבלולים פעילים ברוב ימות השנה, למרות שיתכן וקשה למצוא אותם בעונת החורף. לכן, הזמנים הטובים ביותר במהלך השנה לעשות שימוש בערכה זו הן בחודשי הסתיו, הקיץ או האביב, במהלכם הם נראים בשפע וקלים למציאה.

לבסוף, אני מקווה שתיהנו מערכה זו ותגלו מספר תובנות מרתקות המתקשרות לחייהם של יצורים מופלאים אלה.

תוכן עבר
ילדים על ידי
מומחים
בתחום הטבע

מבוא

שאפילו מזיקים אלה מרתקים בדרכם וברגע
שאתם באמת מתחילים לחקור את הגינה
שלכם תמצאו הרבה יותר סוגים שאפילו לא
ידעתם על קיומם!

הם מסתדרים טוב למדי באקלים החם והרטוב
שלנו ויש לנו יותר ממאה זנים שונים של
רכיכות, , היותר שזה מה שהן. ניתן לחלק
אותם ל-20 זנים של שבלולים ו-80 זנים של
חלזונות. זוהי גם כן קבוצה מעניינת למדי. יש
לנו חלזונות שיש להם ריח של שום, חלזונות
טורפים שצדים תולעים, חלזונות שרוקדים,
חלזונות תת ימיים ואף חלזונות שעירים! והדרך
הטובה ביותר להכיר אותם הוא לשמור כמה
מהם ולחקור אותם וכאן מתחיל שביל החילזון
וזוהי בדיוק הנקודה בה עוסקת ערכת חקר
חלזונות זו.

אנחנו מקשים מאוד על חלזונות (ואף על
הדודנים הפחות אהובים השבלולים), הכול
על חשבון חופן של זנים, להם יש טעם שטני
למדי כלפי הפרחים שלנו, כמו גם כל אופן
הדברים שאת הטעם שלהם אנחנו אוהבים
כגון ירקות וסלטים. למרות שהייתם יכולים
לטעון שבגלל זה יש להם טעם טוב, זה לא
ממש משפר את המוניטין שלהם וכולנו
נלהבים מדי לרסס את הגינה בכדורי שבלול
ונשוארים בורים באשר לפלא האמיתי שלהם.

חופן זה של זני "מזיקים" באמת מעטים, אולם
נראה שהם מבלבלים בגינות שלנו במספרים
גדולים וזה מה שגורם בסופו של דבר להפיכת
הבוגרים לדבר מרתק. יותר לעניין הוא

שימו לב: חלזונות
ושבלולים הינם זנים
מאוד דומים.
למעשה שבלול הינו
רכיכה עם שריון
וחלזון הינו שבלול
ללא שריון

Nick Baker

1. בואו נתחיל

4. שטפו וייבשו את המיכל שלכם.
5. לאחר מכן צאו לגינה ואספו עובש עלים או טחב עלים על מנת לתחום את תחתית המיכל בהם. דבר זה מסייע בהחזקת הלחות ושומר על הלחות (הלחות באוויר) במצב נאה וגבוה, מה שמונע התייבשות של שבלולים – התייבשות נחשבת לאויב הגדול ביותר של רכיבות שחיות על הקרקע.

3. לאחר מכן לכו ואספו את הדגימות שלכם (נדבר על כך בהרחבה מאוחר יותר). להשגת התוצאות הטובות ביותר אני נוטה לאסוף זנים קטנים יותר או צעירים יותר – יש להם נטייה לגרום לפחות בלגן, מעניינים יותר ובאפשרותכם לשמור כמות גדולה יותר שלהם יחד. במידה ואתם מתכננים לאסוף בוגרים מהזנים הגדולים כגון חלזונות גינה או חלזונות שחורים גדולים – אז אני ממליץ לאסוף מקסימום שניים בלבד.

1. תוודאו לסגור את המכסה היטב.
2. שמרו את המיכל שלכם במקום קריר ובהחלט הרחק מאור שמש ישיר – שבלולים וחלזונות אינם אוהבים הרבה אור שמש. אין צורך שתספקו חום נוסף.

www.interplayuk.com

2. תחזוקה

1. אנא וודאו שהמבנה שלכם תמיד קטן בצד הלח אולם לא מעופש! במידה והוא מתחיל להיות קצת מבולגן, פשוט משכו הכול החוצה, נקו אותו היטב בעזרת מי סבון חמים, שטיפה יסודית והתחילו מחדש.
2. מזון – הדבר תלוי מעט בזנים שאתם מחזיקים אולם מה שיתאים הכי הרבה הם עלים של חסה, פלחי תפוח, מלפפון, תפוח אדמה, עלי שן הארי וכו'. אבל מדוע לא לנסות ולגלות איזה מזון הם מעדיפים או אם אמנם ישנם דברים אחרים שהם אוכלים.

חלזון גינה - *Helix aspersa*

3. מציאת הנבדקים שלכם

יש לכם שתי ברירות. הברירה הראשונה היא לצאת ולחפש אותם. לצוד מתחת לחפצים השוכבים על הקרקע נחשבת לפעולה מתגמלת למדי – הסתכלו מתחת לאבנים, בולי עץ ריהוט גינה, כל דבר שעשוי לספק מקום נחמד חשוך ולח להסתתר בו במהלך היום.

האפשרות השנייה היא להמתין עד שהם עוזבים את המקומות שלהם – בחרו בלילה לח וחס בעונת הקיץ וצאו לצייד אחריהם בעזרת פנס – אלו מסוג הלילות שההורים שלכם יאבדו הנבטות וחסות! קירות נחשבים למקום מצוין להסתכל בו כמו מסלעות ומסיבה כלשהי הקיסוס בגינה שלי הופך תמיד ליבול טוב.

3. כל הרכיכות, במיוחד שבלולים, זקוקים למקור של מינרל הנקרא בשם סידן פחמתי. מזה מורכב השריון שלהם ועל מנת לגדל שבלולים בריאים תצטרכו לספק להם מינרל זה. זה לא משהו יותר טכני מאשר לספק עצם דיונון נקייה ושטופה (השלד הפנימי של זן רכיכה ימי) על מנת "שיכרסמו" אותו ויוסיפו לתפריט המזון שלהם. ניתן להשיג אותם בחנויות לחיות מחמד. לחלופין קליפות ביצה עגולות ועדינות מהוות גם כן מקור טוב לסידן פחמתי.

4. החלזונות והשבלולים שלכם ירצו להסתובב סביב בצידי המיכל, ועל ידי כך הם ישאירו את העקבה הרירית הידועה שלהם. זה עלול להצטבר ולמרוח את התצפית שלכם על הדיירים ולכן הייתי ממליץ לנגב באופן סדיר בעזרת נייר מגבת בכל יום.

תוכן עבור
ילדים על ידי
מומחים
בתחום הטבע

4. הכירו את דרככם סביב חיית המחמד שלכם

דיונון

תמנון

חלזונות ושבלולים משתייכים למשפחה ענקית הנקראת בשם רכיכות. מרביתם חיים בתוך מים אולם ישנם כמה מתוכם שהצליחו להשאיר את זה מאחוריהם ולזחול סביב על הקרקע בשמחה למדי. הרכיכות כוללות כמה חברים מפתיעים לרבות דיונון הרחף (חסר החוליות הגדול ביותר על כדור הארץ הוא דיונון הרחף הענקי!), הדיונון והתמנון (ללא ספק החכם מביניהם).

יש גם את אותן רכיכות שחיות בתוך קונכיות. לחלקן יש קונכייה שמורכבת משני חלקים (חשבו על צדפות) – אלו הן הרכיכות הכוללות שני שסתומים (זה אומר שתי קונכיות), ואז יש את החלזונות (gastropods) שמשמעות המילה היא "רגל בטן" – החלזונות והשבלולים שתמצאו בגינה שלכם ובפארק שהם המתאימים ביותר לחקירה בערכה שלכם, משתייכים לקבוצה זו. יתכן והיינו צריכים לקרוא לערכה זו בשם "עולם רגלי הבטן"?

דיונון רחף
ענק

קונכייה – רוב השבלולים ימניים!
הקונכייה מסתלסלת לצד ימין אולם לעתים תוכלו למצוא שבלולים שמאליים ואלה נדירים ביותר ונקראים בשם "מלכי השבלולים". הקונכייה גדלה ככל שבעל החיים גדל ובדיוק כמו עץ, ניתן לראות את הצמיחה כמו קווים ורכסים. כל האברים החיוניים של השבלול מוחבאים בבטחה לתוך הקונכייה.

שפה – זהו הקצה הצומח של הקונכייה ובמידה ובעל החיים צעיר ועדיין גדל השפה תהיה דמוי נייר ודקה, בעוד שלשבלול הבוגר תהיה שפה מעובה מוגמרת.

כף רגל – זוהי אינה כף רגל כמו שיש לכם בקצה הרגל, אלא יותר משטח שרירי מאוד של הגוף עליו החשופית או השבלול מחליקים. קצה כף הרגל שלעתים יכול להיות בעל צבע יפה או סימון מרשים נקרא בשם הגדיל.

בלוטות סליים – סליים או רירית נחשב לדבר מאוד חשוב עבור השבלול או החילזון וקיימים סוגים רבים מהם

בעלי תכונות מיוחדות לכל אחד. כף הרגל מייצרת ריר מחליק ידוע עליו מחליקה הרכיכה בעזרת כף הרגל השרירית שלה – זאת הסיבה לכך שהן משאירות עקבות כסופות מאחוריהן.

פה – הפה ממוקם בחלק התחתון של הראש.

משושים – ישנם שני זוגות של משושים והם מאוד רגישים. הרכיכה עושה בהם שימוש על מנת להרגיש, להריח ולטעום את דרכה סביב. לצמד המשושים העליון יש נטייה להיות ארוכים יותר ועם עין פשוטה בקצה: הצמד התחתון יותר רגיש לטעם ולריח ויכולים להריח מזון עד למרחק של 50 ס"מ!

זנב – לא באמת זנב כמו שאתם מדמיינים, רק הקצה הנגרר של כף הרגל.

Pneumostome – זוהי המילה האלגנטית למונח חור נשימה. לכל הרכיכות היבשתיות יש אותם וניתן לפתוח ולסגור אותם ברגע שהשבלול צריך לנשום ובכך מאפשרים לאוויר לעבור לריאה הממוקמת כמו שאר האברים החיוניים – בתוך הקונכייה.

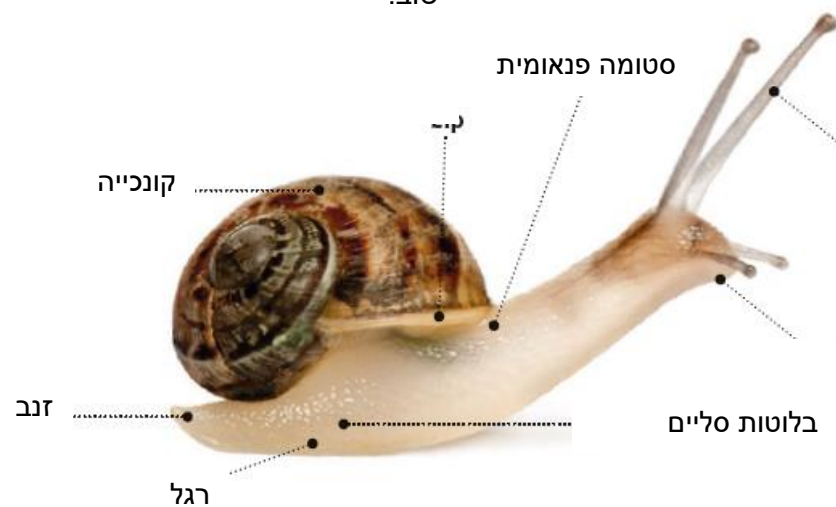

תוכנן עבור
ילדים על ידי
מומחים
בתחום הטבע

מעטפת – דחפו שבלול קלות
והוא יחזור לתוך הקונכייה שלו.
העור החלק עליו אתם
מסתכלים היא המעטפת ונחשב
לחלק של הגוף הבונה את
הקונכייה. בקרב שבלולים
המעטפת היא "דבשת" על הגב
שלו.

קרדית לבנה – אתם עשויים לראות כמויות
גדולות של קרדית לבנה קטנות המתפשטות
סביב עורם של שבלולים וחלזונות גדולים.
אלה תופסים טרמפ וחיים בתוך הריאה.
לעתים קרובות הן ירוצו החוצה ברגע שחור
הנשימה נפתח, ירוצו מסביב למשטח, לפני
שירוצו חזרה טרם סגירת חור הנשימה
שוב.

האנטומיה של השבלול

5. מדריך שטח למספר זנים שכיחים

שבלול גינה

Helix aspersa

חלק מזני הרכיכות שתמצאו אולי לשמור אצלכם.

זהו באמת מדריך פשוט לסוגים היותר שכיחים והנראים בקלות אולם היו ערניים בזמן שאתם חוקרים ותוכלו בקלות למצוא זנים אחרים. שימו לב לתנאים בהם אתם מוצאים אותן ונסו להעביר אותן לבית גידול הרכיכות שלכם.

שבלול מפוספס

Cepaea hortensis

שבלולים יבשתיים

שבלול גינה - זהו השבלול הבריטי השכיח ביותר ואותו ניתן למצוא כמעט בכל גינה. מזהים ומאתרים אותם בקלות היות שהם גדולים למדי (יש להם קונכייה ברוחב של 3 ס"מ) ויש להם קונכייה מנומרת אופיינית עם פסים רבים ויפים בצבע חום בהיר וחום כהה. שלא תתבלבלו בינו לבין השבלול הרומאי היותר גדול לו יש קונכייה בצבע בהיר יותר ואחיד.

שבלולים מפוספסים - ישנם 2 סוגים – השבלול המפוספס עם השפה הלבנה ועם השפה החומה. אני דווקא מאוד אוהב את השבלולים הקטנים היפים האלה. הם אינם גדלים הרבה. הקונכייה שלהם מגיעה לאורך של כ- 1.5 עד 2 ס"מ. את השבלול עם השפה הכהה ניתן למצוא בגינות בעוד שאת השבלול עם השפה הלבנה אוהב מקומות יותר רטובים. ניתן להבחין בין שני הסוגים על פי צבע השפה בקרב הבוגרים. אולם, קיים בלבול רב היות שהם קיימים במגוון צבעים שונים (מצהוב לוורוד!) ולחלקם אין פסים בכלל!

תוכן עבר
ילדים על ידי
מומחים
בתחום הטבע

שבלול דלת

HALinda biplicata

שבלולי דלת – אלו הם קבוצה של שבלולים

מאוד יפים עם קונכיות בצורת כיסור. הם מעדיפים מקומות יותר יבשים מזנים אחרים ומסוגלים לסגור את הקונכיות שלהם בעזרת לוחית קטנה, מכאן השם. במידה ואתם מחליטים לשמור אותם הכניסו טחב עלים ופסולת עלים לתוך האקווריום כיוון שזה מה שהם אוהבים לאכול.

שבלול זכוכית

Zonitidae

שבלול תות ושבלול שעיר – אלו הם שבלולים שטוחים וקטנים למדי אותם ניתן למצוא בגינה, בדרך כלל מתחת לשפוכת. שבלול התות יכול להיות סוג של מזיק על פירות רכים. לשני הסוגים יש שערות על הקונכייה שלהם – שבלול התות מאבד אותן כשהוא גדל בעוד שהשבלול השעיר היותר קטן שמור על "שכבה" של שערות קצרות מעוקמות המעניקה לו מראה פלומתי.

Hairy Snail
Trochulus hispidus

Glass Snails and Garlic Snails -

Another group of tiny little flattened snails that can be found in the garden. Telling them all apart can be a bit tricky without a detailed field guide but the black body and shiny glossy shell of the Glass Snail is fairly easy to spot. It gives off a faint whiff of garlic when disturbed but not as stinky as the Garlic Snail which looks similar!

שבלול הקרן הגדול – שבלול זה נקרא על שם
 היופי של שבלול הברכה אותו מזהים בקלות
 על ידי הקונכייה הסלילית הגדולה בצורת
 כפתור מעוגל (יותר מ-3 ס"מ) המשוטח מצד
 לצד. לפעמים אתם מקבלים אוכלוסיות נטולות
 צבעים כהים בגוף כך שהוא נראה אדום דם,
 היות שהאדום מסמל את הפיגמנטים של
 ההמוגלובין בדם (בדיוק כמו שיש לכם ולי).

שבלולים מימיים (עיינו בחלק של השאלות
 והתשובות לקבלת מידע המתקשר לשמירה
 על שבלולים מימיים).

שבלול בריכה גדול

Lymnaea stagnalis

שבלול נודד – זהו שבלול מים מתוקים שכיח
 ומשתנה בעל קונכייה קצרה ומעוגלת יותר מזו
 של שבלול הברכה הגדול. ניתן למצוא אותו
 במצבים שונים רבים ומשתנה בגודלו ומגיע
 לאורך של עד 2 ס"מ.

שבלול בריכה גדול – זהו שבלול הבריכות
 הגדול ביותר (מגיע לאורך של עד 5 ס"מ)
 ומזהים אותו בקלות על ידי הסליל המחודד
 שעל הקונכייה שלו. יש לו נטייה להיות
 השבלול השכיח ביותר במקומות בהם המים
 מעט "קשים" – מה שאומר באזורים בהם
 ישנם נופי חמר או גיר.

שבלול נודד

Lymnaea peregra

www.interplayuk.com

תוכן עבור
ילדים על ידי
מומחים
בתחום הטבע

חלזונות

חילזון שחור גדול – זהו החילזון השני בגודלו
בבריטניה והוא קיים בשתי צורות צבעים
מרכזיות – החילזון השחור והחילזון החום. את
שניהם ניתן לזהות כיוון שיש להם שוליים יפים
של הרגל בצבע כתום עם פסים שחורים דקים.

חילזון שחור גדול

Arion ater

חילזון הגינה – זהו חילזון נוסף עם גב מעוגל.
הוא קטן למדי בגודלו – במתיחה מלאה הוא
מגיע לאורך של 3-4 ס"מ בלבד עם משושים
בצבע חום אדמדם ורגל ושוליים בצבע
צהוב/כתום.

חלזונות גינה

Arion hortensis

חילזון מקולף

Tandonia budapestensis

חלזונות מקולפים (הפוכים) – לקבוצה זו של חלזונות יש רכס או שדרית שעוברים לאורך החלק העליון של הגב. קיימים מספר זנים שכיחים. זני המזיקים השכיחים ביותר, החילזון האפור או חילזון השדה הינו באורך של 4 ס"מ. בעוד שלחלזונות מסוג Sowerby וגם לחלזונות בודפשט יש שדרית בצבע ניגודי בדרך כלל חום בהיר – הסוג הראשון מייצר ריר צהוב עבה והשני הינו חילזון ארוך ודק המגיע לאורך של 6 ס"מ.

חילזון נמר – חילזון זה הינו בדרך כלל חילזון אפור מדהים מכוסה הרבה כתמים שחורים על המשושים ועל החלק העליון שלו. זהו החילזון הגדול ביותר בבריטניה ומגיע לאורך של עד 20 ס"מ ושכיח למדי בגינות.

חילזון נמר

Limax maxius

6. דברים שיש להיזהר מהם

הוא מכוסה במאות שיניים מחודדות קשות ומזעריות התקועות מחוץ לפה והינן בשימוש על מנת לגרד את המשטח שעליו השבלול זז. בדרך הוא יקלף שכבה של אצה, השכבה של משטח העלה או במידה ומדובר בחסה רכה ויפה, הם טוחנים שטח גדול הרבה יותר!

תראו את זן ה- "Radula Rasp"

זה עובד רק עם זנים יבשתיים וככל שהם גדולים יותר כך טוב יותר. במידה ואינכם מספקים מזון במשך מספר ימים (אל תדאגו זה לא יזיק להם) אז תכינו מרק מחסה מומסת ומעט סוכר, לאחר מכן צבעו אותו משני צדי המיכל, השאירו אותו לייבוש בצד ולאחר מכן הוסיפו את החלזונות ואת השבלולים שלכם – צפו בהם מקרוב ותראו את הרדולה של השבלול או של החלזונות בפעולה בזמן שהיא מקרצפת את המרק שהכנתם עבורו.

רכיכות לועסות!

לחלזונות ולשבלולים יש צורת אכילה מדהימה – אם יש לכם מזל אתם עשויים לראות זאת בזמן שבעלי החיים זוחל במעלה הצד השקוף של המיכל שלכם. הפה ממוקם מתחת לראש ומכיל איבר מוזר דמוי לשון הנקרא בשם רדולה.

חוסר פעילות

במידה "והחלזונות והשבלולים" שלכם מפסיקים לזוז יש סיכוי גדול שהמקום יבש מדי עבורם

חלזונות פשוט ירבצו בפינה ההדוקה והלחה ביותר ויקוו שדברים ישתנו לטובה בהקדם. שבלולים בדרך כלל מסתדרים טוב יותר בלשרוד כישוף יובש היות שבאפשרותם לאטום את הקונכייה שלהם בעזרת שכבה של סליים דמוי נייר (אפיפראגמה) ומתיישב עליו – הקונכייה שלהם העמידה במים הופכת לכמוסת הישרדות.

טריקים עם המשושים...

נווטו את השבלול שלכם, ותוכלו לראות את מידת הרגישות של המשושים בניסוי זה. תגרמו לשבלול או לחילזון שלכם לזוז מהר (יחסית) לאורך המשטח ולאחר מכן הקישו בעדינות את המשוש בעזרת האצבע שלכם. תראו מה קורה – האם השבלול מכוון את עצמו לכיוון שלכם או הרחק מכם?

פנס וגלגל עין

בעזרת פנס לד בהיר (נוריות לד פולטות תאורה קרה ולכן אינן מזיקות לשבלול שלכם). האירו באמצעותו מבעד למשוש בזמן שהוא מוארך עד הסוף. לאחר מכן הקישו בעדינות על גלגל העין שבקצה שלה (אל תדאגו, הם אינם עדינים כמו העיניים שלכם!) תראו את המשוש מסתובב בצורה הפוכה ובאפשרותכם לצפות בגלגל העין מוביל אתה דרך ברגע שהוא נמשך חזרה לתוך "ראש" השבלולים. המתינו לפרק זמן מה ותראו שהוא ממחר שוב לצאת החוצה.

היכן הישבן שלו?

זהו משחק טוב לשחק בו על מנת לבחון את כוחות התצפית. יתכן וראיתם את הצואה של השבלול שלכם, מדובר בשרוך משורבט רטוב (זה נראה קצת כמו שרוך מטופש אולם לא צבעוני!) אולם האם אי פעם העליתם בדעתכם מאיפה הצואה של השבלול יוצאת? ובכן הדרך היחידה לגלות את התשובה לכך היא לצפות בשבלול שלכם בקפידות רבה!

תוכנן עבור
ילדים על ידי
מומחים
בתחום הטבע

ביצי שבלול

ביצים -

רכיכות יבשתיות מטילות את הביצים שלהן בקבוצות בדרך כלל במקומות לחים כגון מתחת לקליפת עץ או בתוך האדמה. הן ניתנות לזיהוי בקלות אם מטילים אותן בתוך המיכל שלכם – בהתאם לזנים הן או בצבע לבן או בצבע אוף ווייט ובצורת כדורים קטנים מסודרים.

הביצים של שבלול הגינה השכיח גדולות למדי ומגיעות לקוטר של כ- 4 מ"מ ומוטלות בקבוצות של 80 ביצים בכל קבוצה בערך. זנים אחרים קטנים הרבה יותר. אני ממליץ לשמור אותן ולצפות בהן בוקעות, אולם תוודאו שהן אינן מתייבשות. ככל שהזמן חולף בדקו אותן בעזרת זכוכית מגדלת ותראו את הרכיכות המזעריות מתפתחות בפנים.

בועות בצרות – ברגע ששבלול מותקף על ידי טורף הוא ינפח כמויות גדולות של בועות מהבלוטות שעל המעטפת שלו. בועות אלה דביקות וככל הנראה בעלות טעם נוראי ומספקות גורם הרתעה מאוד מבולגן עבור כל בעל חיים או קונכולוג סקרן (אדם שחוקר רכיכות). שבלולים רבים יטפטפו סליים בעל טעם מגעיל, צבעוני ודביק במיוחד כשמרימים אותם וזאת מאותה סיבה. שבלולים אחרים יבצעו תנועת קימור למעלה מסיבה כלשהי, יציגו את המעטפת העורית העבה שלהם ולאחר מכן יתנועעו במקום – אף אחד לא באמת יודע מה הדבר אמור להשיג, אנחנו רק יודעים שהם עושים זאת כשהם בלחץ!

7. שאלות ותשובות

ש: באיזו תקופה בשנה השבלולים פעילים?

ת: שבלולים וחלזונות יכולים להיות פעילים לאורך כל השנה. אולם קשה למצוא אותם בחודשי החורף.

ש: מה ההבדל בין חילזון לשבלול?

ת: קיים הבדל מאוד מזערי בין הזנים

Great Pond Snails
Lymnaea stagnalis

מלבד דבר אחד ברור: לשבלולים יש קונכיות.

ש: מהי תוחלת החיים של שבלולים?

ת: שבלולים יכולים לחיות למשך פרק זמן ארוך באופן מרשים. ישנם זנים שיחיו עד 15 שנה!

פקיעת הביצים!

במידה ואתם שומרים על שבלולי בריכה אחדים, נסו לשמור אותם על השולחן הצדדי שלכם ובלילה תשמעו צליל פקיעה עדין ברגע שהם פותחים את ה- pneumostome במטרה לנשום על פני השטח. ככל השמים חמים יותר כך תשמעו יותר צלילי פקיעה היות שמים חמים אינם מכילים כמות גדולה של חמצן מפורק ולכן אין באפשרותם לנשום מבעד לעור שלהם ומוכרחים להגיע לפני השטח.

עבודת רגליים מהודרת!

הדרך החיננית שבה חלזונות ושבלולים מתנועים על הרגל שלהם ייחודית למדי. מחצית מהיופי של זה מסופק באמצעות הסליים המיוחד המאפשר להם לנדוד כמעט לכל מקום, מעל קרקע לא ישרה ותלולה, ואפילו בצורה הפוכה. החצי השני של הסיפור היא הרגל השרירית המאוד מיומנת. צפו ברכיכות שלכם מלמטה ותראו כיצד הן עושות את זה. סדרה של גלים שריריים דוחפים לאחור ומזיזים את השבלול קדימה. ניתן לראות בהם סדרה של רצועות זזות. הפעולה כולה מרשימה למדי ושבלול כגון שבלול הגינה אינו איטי כמו שאתם אולי חושבים היות שהוא מסוגל לכסות מרחק של 50 מטרים בשעה!

תוכנן עבור
ילדים על ידי
מומחים
בתחום הטבע

ש: מה אוכלים שבלולים?

ת: שבלולים נחשבים לצמחוניים, מה שאומר שהם אוכלים צמחים בלבד. בתוך מיכל השבלולים והחלזונות שלכם האכילו את השבלולים בעלי חסה, פלחים של תפוח, מלפפון, תפוח אדמה, עלי שן הארי וכו'. שבלולים זקוקים גם לסידן על מנת לשמור על הקונכייה שלהם. את הסידן ניתן להשיג דרך גיר טבעי (לא גיר של לוח), ביצה מעוכה בצורה דקה או עצמות דיונון.

ש: האם באפשרותי להחזיק שבלולים מימיים בתוך המיכל שלי?

ת: כן. זה מה שעליכם לעשות:

6. שטפו וייבשו את המיכל שלכם.
7. מלאו את המיכל עד לעומק של כ- 12 ס"מ במי גשמים או במי בריכה.
8. הכניסו כמות של כ- 0.5 ס"מ חול נקי בתחתית המיכל.

1. הוסיפו עשבי בריכה.
2. לאחר מכן אספו את השבלולים שלכם מבריכה מתאימה – ככל שהם קטנים יותר כך תוכלו להכניס אותם בקלות רבה יותר לתוך המיכל שלכם – בתוך קו מוביל קחו 2-4 שבלולי בריכה גדולים (כגון שבלול הבריכה הגדול) ובערך 10 שבלולים קטנים יותר או זנים קטנים יותר.
3. זכרו להוסיף את המכסה. יתכן וירגישו בבית בתוך המים אולם זנים רבים יזחלו בשמחה החוצה ולצדדים.
4. הם יאכלו את עשבי הבריכה ואת האצות הצומחות בצד המיכל אולם עליכם לספק להם תמיד עלי חסה המיטלטלים בתוך המים. הם יזדקקו גם לסידן כגון עצמות דיונון.
5. אין לשמור אותם מתחת לאור שמש ישיר. נקו את המיכל והוסיפו מים מתוקים בתדירות של פעם בשבוע בערך.

ש: האם שמירה על שבלולים בשבי נחשב לדבר אכזרי?

ת: לא, לא אם אתם מטפלים בהם יפה כמתואר בחוברת זו. שמירה על שבלולים הינה פעילות מהנה וחינוכית אולם זכרו שהם תלויים בכם לשמירה על רווחתם. שחררו אותם חזרה לטבע ברגע שאינכם מעוניינים יותר לחקור אותם או לצפות בהם.

8. קריאה נוספת, מידע נוסף וכתובות בהישג יד

עולם השבלולים www.snail-world.com

בהתאם לציפייה שלכם מדובר באתר אינטרנט מדהים בנושא עולם השבלולים! שווה לחפש שם חוקרי רכיכות.

העולם החי של הרכיכות www.molluscs.at

ספר טוב לקריאה בנושא כל סוגי הרכיכות.

מדריך לשבלולים של בריטניה ואירופה נכתב על ידי ד"ר *V. Pfeiffer & Dr. June Chatfield*. זהו יותר ספר לחוקרי קונכיות (אותם אנשים האוספים קונכיות של שבלולים) למרות שקיים מידע רב אודות היצורים החיים לרבות כמות גדולה של חשופיות. ספר טוב בנושא אם תוכלו למצוא עותק שלו. במידה ואתם רציניים לגבי חשופיות ושבלולים אז קיים רק ספר אחד –

מדריך שטח לשבלולי אדמה של בריטניה ושל צפון-מערב אירופה (מדריך השטח של *Collins*) נכתב על ידי *M. Kerney & R.A.D. Cameron*. ספר מצוין אולם טכני למדי המדבר על זיהוי והערכה של חשופיות ושבלולים.

ספר החרקים של Nick Baker – זה לא ספר שכולו מדבר על חשופיות ושבלולים אולם כן כתבתי פרק ארוך על הזנים שקיימים בגינות. ספר שנועד לצעירים שאוהבים זוחלים מפחידים.

גן החיות לחרקים – זהו ספר נוסף שיסייע לאותם אלה שמעוניינים לשמור זוחלים מפחידים לרבות פרק המדבר על רכיכות.

תוכן עבור
ילדים על ידי
מומחים
בתחום הטבע

s involved
trusts:
on Trust

any
nickbaker.tv

אודות הסופר: Nick Baker הינו חוקר טבע מקצועי שהקריירה שלו לקחה אותו מלהיות אקולוג בשטח שעובד על ציפורים, פרפרים וגריות לשדרן טלוויזיה מפורסם. הוא ידוע בעיקר מתוכניות הטבע המוקדנות בערוץ Discovery, Animal Planet, BBC וגם National Geographic, היו חווה הרפתקאות רבות עם זנים רבים של בעלי חיים החל מגורילות ועד לדובי הקוטב הצפוני, אולם אהבתו האמיתית היא לטבע שבגינה הפרטית שלו, הדברים הקטנים שגורמים לעולם להמשיך להסתובב – החרקים וחסרי החוליות האחרים הם שריתקו אותו בתור ילד ועד היום עדיין מסבים לו פליאה מיוחדת.

תוכניות הטלוויזיה של Nick
כוללות: The Really Wild Show
היצורים המוזרים של Nick Baker
המוזרים היפים של Nick Baker

About the Author
Nick Baker is a professional naturalist whose career has taken

הוא כתב יותר מ-12 ספרים בתחום חקר הטבע: ואלו כוללים: המקק הראשון שלי, ספר החרקים של Nick Baker, חיי הפרא הבריטיים של Nick Baker, חוקר הטבע החובבני החדש, מדריכים לחקירת סביבות מגורים, גן החיות לחרקים של Nick Baker.

למידע נוסף על Nick והישגיו הרבים בקרו באתר האינטרנט:
www.nickbaker.tv

